

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quoquis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Afflictio docet commiserationem, & abstinentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](#)

Gymnasium Patientiae. Pars II.

27

Quisquis in D E V M pius ac fidelis est, sic animo sentit: Et si Acheron in me moveat, et si caelum in me ruat, et si omnis in me unum calamitas deserviat, ego tamen, duce Deo, in fide stabo; uti, vinciri, cedi, nem. 2. Tim. 1.2. cari pro Deo paratus. Nam si conmori sumus, & conviv. v. 11. & 12. venus. Si sustinebimus, & conregnabimus; si negaverimus, & illa negabit nos.

Fideles & dignos Deo oportentos est. 1. Machab. 1.2. v. 53. Fideles, & dignos se, ut Abrahamum, Iosephum, Iobum fideles verè atque se dignos inveni in adversis omnibus. Nam quod Machabæa historia testatur, Ioseph in tempore angustie sue custodivit mandatum.

Nos licet argentei simus & aurei, si tamen impatiens sumus, & malleos non ferimus, nullus pæne pretii sumus. Et quemadmodum in humano corpore cum vel animi defectio, vel subitus terror hominem opprimit, sanguis omnis ad cor concurrit, opem laturus: nō in afflictionibus & angustiis quibuscumque, omnigena virtus ad hominem probum se recipiat, eumque sic animet: Si nunc, cum D E V S experimentum tui facturus, deficas; ubi Fides tua, ubi tuus est Amor? Vbi Obedientia, ubi Spes, ubi Patientia? Vbi Fortitudo, & Fidelitas? hoccine tuum patiendi desiderium? hocce tuum erat perseverandi propositum? Memento sacramenti, quod velut miles disti, memento fidei quam Deo dedisti, & fidei te præsta usque in finem. Fidelissimum habes promissorem; non negabit præmium, non differet coronam, tu modò non detresses pugnam, non despues victoriam.

CAPVT II.

Afflictio docet Commiserationem & Abstinentiam.

Vm Artaxerxi regi amicus primæ admissionis esset mortuus, rex Ioniam misit ad Democritum, ut si quid in eo artis esset, suum sibi amicum in lucem restituere, aut si quod aliud remedium foret amici veteris reparandi, id porro tentaret. Democritus rem seriam & difficilem postulari respondebat, si tamen rex veller possetque a se postulandis annuere, in opus deducendum. Promissa omnia liberalissime. Ergo, inquit Democritus, defuncti tumulo hanc figite inscriptionem: Triginta nomina eorum, qui ad vice secundum ætatis annum nil dolorum sunt passi, sepulchro insculpantur. Quæsita sunt sedulò hæc faufa nomina, sed neccum inveniunt potuerunt ipsiā, nec ullo ævo, ut credibile est, invenientur.

Ecquis ille, obsecro, mortalium est, qui non dicam viginti annis, sed vel diebus viginti nil sentiat adversum? Omnis vita nostra ærumpnarum & calamitatum plenissima est; suam cuique portionem providentissimus D E V S jam ab æterno affigavit æquissimam. Nanc. Absinthium nemini non propinatur; sed huic calix, illi conius, isti caliculus miscetur, prout Deo visum; idque ob hanc etiam causam, ut alter alterius miseratione & consensu tangeretur, atque una Temprantia disce retur.

Quæ igitur ratione afflictio tam Commiserationem quam Abstinentiam doceat, iam difficeremus.

§. I.

Poenarum socios habere misericordiam est, poenarum socios habere, scire, eadem aut graviora pati alios, neminem à cruciatus illæsum transfir, nenuisca hic existimat.

Tom. II.

A mihi esse. Hoc argumento Christus suos erudiens: Beati eritis, inquit, cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, &c. sic enim persecuti sunt prophetas, qui v. 11. & 12. fuerunt ante vos. Et ut argumentum sit illustrius: Si me, Ioan. c. 15. inquit, persecuti sunt, & vos persequentur. Eadem ratione vers. 20. Paulus Macedonas solatus: Vos, inquit, imitatores facti 1. Thef. c. 2. estis fratres Ecclesiæ Dei, quæ in Indiæ sunt, quia eadem vers. 14. passi estis a contribubilis vestris. Sic Hebreis velut digito Heb. c. 11. monstrat optimos quoque ludibria, verbera, carcères vers. 35. & vincula expertos; circumeuntes in melotis, in Pelli- bus caprinis, egentes, angustiatos, afflictos; in speluncis, & montibus, in cavernis & solitudinibus errantes; alios tentatos, lapidatos, sectos, obruncatos com memorat.

B Et quod magis aliorum exemplis ac generosa patientia firmenur, monet beatus Iacobus. Ne cogite Iacob. c. 4. mus illos vestra passos, homines ferreos aut adamanti nos fuisse: Elias homo erat similis nobis, passibilis. Doloris acerbiam tam illi quam isti æque tollerunt ut nos, sed quia in scholâ Patientia plus didicerunt, patientiores quam nos fuerunt.

Neque tantum ab exemplis afflictorum, sed & à Afflictis à verbis, solatum afflictis accedit. Nempe inter adversa discimus, aliorum adverbis indolare, solatio multa, & facile fidem habere is, quibus non dissimilia sunt perpetua.

C Atque hæc cauſalrum non postrema est, cur in Patientia gymnasium variè vexandi compingamus, ut Non theoris scilicet alter alterius dolorem discat dolere. Profectò è tantum qui paupertatem expertus est, non difficultè miseretur resurci & egestati; qui læpius infirmæ & ægræ fuit valerundine, misericordiæ ægrotorum. citò capitul: qui reipsa didicit, quid contemni, premi, & abici soñt, animum lenitatem induit in contemptos, preffos & abjectos; qui fortunis omnibus evolutus est, facillimè commiserescit illorum, quos eadem sors facultatibus privavit. Et Ruminis varijs exagitati, cum Tyriæ reginâ sapimus, quæ dixit:

Non ignara mali, miseri succurrere disco. Virg. t. 2.
Sapienter Æschylus poëta. Infeliciter agenti, ait, qui- neid, vis condolere, & una suspirare promptus est; mortus autem doloris nullus ad hepar penetrat. Huic rectè Æsch. in suo Agamemnon. Sophoclis dictum jungitur: Qui ipsi miseras experiunt, hi soli ex aliorum afflictionibus dolorem capiunt.

§. II.

H Inc optimè concludimus: Quisquis tam immi- Qui tristitia tis, asper, inclemens, & durus est, is certè tristia- nunquam expertus, neque litteras, neque natare soñt, expertus & ne vidit quidem oleum, quo athleta unguntur. est ido in consenuit in pulvillo, hinc tam inhumanus, & in mi- misteros seros immiserit oris est. Atque hinc D E V S suos mo- inhumani- nus. ne alienigenas & peregrinos laderent, quod & ipsi tan- fuisse: Ad venam non contristabis, neque affiges Exod. c. 22. eum, advenias sim & ipsi fuisse in terra Ægypti. Vltra vo- vers. 21. bis experientia dicit, quæ misera fons sit, extra- neum, servum, captivum, laboribus oppresum, verbo- ribus oppletum esse.

Beatus Leo Apostolorum principem Petrum ideo Cur prin- tam graviter labi permisum autumat, ut summus anti- ceps Apo- stolorum Petrus tā stes tantò effet indulgentior lapsis. Atque ita in prin- ipe Ecclesiæ, conderetur remedium penitentia. Hic c graveretur servo gravissime indignatus paterfamilias, quod paul- labi per- lo antè ex ære alieno laborasset maximo, & animata missus est. debuisset, nihilominus nec minimâ conservi debitoris misericordiæ frangeretur: Nonne oportuit & te punierer? Matt. c. 18. confervi tui?

Hinc & Paulus solatum maximum instillans: Non Heb. c. 4. habemus, inquit, Pontificem, qui non possit compari infirmati- bus nostris, tentatum autem per omnia. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratie, ut misericordiam conse- quamur.

C 2

*Hebr. c. 2.
vers. 17.*

Vnde Beata Maria misericordiae mater dicitur, dives Epulo barbarus,

quamur. Vnde debuit per omnia a similari fratribus, ut misericordis fieret, & fidelis Pontifex ad Deum.

Vnde Virgo beatissima, Domini Mater, tam misericors semper, & etiam misericordiae mater? Non ignorata mali miseris succurrere didicit, omnigenis vita miseris exercita. Vnde Hierosolymae Epulio in Lazarum tam barbarus, & crudelis fuit? pauperatis incommoda ignorans epulabatur quotidie splendide.

Hanc ob caussam Deus in multos immittit afflictiones, ut aliorum discat miserescere, & opem promptius adferre. Non neminem audias, qui hac in re suam ipse culpam recitet: Egrotus illi fidem non habui; pauperis illius vicem non dolui; modesto illi & afflito misericordiam non tribui; illum funeribus suorum illacrymantem irrisi: jure igitur mihi nunc & morbus, & paupertas, & mox ita, lacrymæque propoununt guffandæ: ita discam in posterum aliorum miseratione permoveri.

Hieremias vates Moabitum improbos mores sic

*Hier. c. 43.
vers. 11.*

Et Moabite immisericordes.

*Amos c. 6.
vers. 6.*

perstringit: Fertilis fuit Moab ab adolescentia sua, & requiebat in facibus suis, nec est transfusus de vase in vas. Confer Moabitis vino, quod suis facibus nimis diu permixtum, odorum contrahit inanum & ingratum. Hispani solent dicere: Hoc vinum etiamnum recens à matre sua est, nec de dolio in dorum peregrinari suffinit: Sic Moabitæ fertilissimis terris opulent, ne sciebant quid famæ & penuria docerent; Fertilis Moab ab adolescentia sua, & requiebat in facibus suis: Nam Moabites Sodomites vicini, recte abundantia luxuriosi divitiæ ac virtutis innutriti casta paupertatis consilia spernabant; nec est transfusus Moab de vase justitiae in vas Temperantie, Caftimonie, ac Misericordie. Verbo dicam: in gymnasio Patientiae mineralium nullum dederunt: hoc unum sciunt, esse, bibere, jocari, ludere, omni voluptatum genere incibri. Bidentes vi-

num in phialis, & optimo unguento delubri, & nihil patiebantur super contritione Ioseph: dari profus immissicordes, & semper ægri caloribus impatiencie. En, quanti sunt in gymnasio Patientiae mores & litteras accepisti: & ipsi discipulo, & aliis multis id prodest. Consensus & commiseratio hinc discitur.

§. III.

Temperantia in gymanasio patientiae discitur,

Non minus Abstinentiam & Temperantiam in Patientiae gymnasio discimus. Plurima sunt quibus nos carere non posse persuademur, dum ea possidemus: cum erecta sunt, quamvis iis facile cœamus, nos ipsi miramur. Est mercator opulentus & magnificus, qui aliquot famulis comitatus incedit; cum ad mendicitatem & sarcum detruditur, tunc primum experitur, quamvis facile sit incomitatum incedere. Et viator, cui tenebra iter ad hospitium interdicuntur: ita in campus sub arbore pernoctare cogit, & quia vix unius tridentis annonam secum habet, fateri tandem cogitur: Nesciebam me duobus numulis cenare posse. Est opifex, qui olim dives, & in mensa laetus, sed quia laboris parcus, & ad rem non attentus, protoriam fecit, ad incitas redactus; tandem in prandium habet ofus male unctum, in cenam jejuniū, aut jus exoculatum, cum frigidâ. At ille scipio predicans: Nesciebam, ait, me posse tam parcer vivere. Est tabellarius eques qui sua omnia in caponā sepelit, & ex equo in pedes dejectus: Deo gratias, inquit, qui me iterum in pedes erexit: nesciebam antea me pedum usum tam integrum retinuisse.

Ita Deus cum plurimis agit; ad mediocritatem eos & ad temperantiam reducit penuria faliberrim. Multi tam pertinaces suo stant iudicio, ut dicant, iste quidem: Lautitiam mensæ carere non possum; inediam tolerare non est mei stomachi. Ita vero: Som-

A no brevi, ait, & parco uti non est mei capitii. Hic vero: Sine sociis, inquit, vita mihi nulla est. Alius: Sine potu & vino, pescis sum in secco. Cum vero pauperies alia habeat calamitas cibum, aut socios, atque somnum admittunt, & vinum communatur aqua, tum profecto experimus reipsa, quamvis facile sit nobis vigilare, suum, nec ultra, ventri dare, jejunum servare, vino & sociis privari.

Magistra temperantiae calamitas est. Rebus in ar- Calamitas etis sobrietatem & parsimoniam discimus; saepe sera ejus magis stra est;

Quamvis multi magnatum, quos ipsi novimus, didic- erunt in carcere septem numulis aut certe paucis al- fibus prandere, quorum ante mensa sub dapibus ge- mebat.

Audite mira, bis mira, & quæ valde faciant proponit. Peccius Cisalpinus, homo industrius & magni exemplum in odium venit viri illustris & opulentis, cùmque admittat faceret, delatus in infidias & captus, atque instar dum felis in saccum conclusus, eaque ratione in hostis, sui castrum deportatus est.

Hic in altum feedūmque carcerem dejectus Pec- chius. Et ceteris quidem domesticis quid rerum age- retur ignarus, vno e fiduciis famulis commissa est cura ab arcis domino, eâ lege captivum aleret, ut in singulos dies non nisi panis frustillum idque gracie, & pauxillum aquæ deferret, quo miser non tam diutius vivaret, quam perdi se mori sentiret. Interim Peccius totis urbibus oppidisque queritur, nusquam repperit ipse, sed jumentum, quo usus est, sanguine non nihil aspersum. Quocirca eadis suspicione facta strenue in homicidiam infagatum. Reperti sunt duo, quibuscum aliquando rixatus sciebat. Miseri tor- mentorum levitatem adat, Peccium à se cæsum factum sunt reclamante conscientia. Sceleris damnati, alter gladii, alter laquei supplicio addicitur. Ita insontes du- eti sunt. Iudicia tua, o Deus, abyssus multa!

Interea captivus animum trahit in tetterimo car- tere, eaque seu vivendi dicas, seu potius moriendo i ra- tione novendecim annos exigit. Vestem nec deposituit, nec mutavit unquam; præter fontem & exiguum in dies Cererem nil penitus gustavit. Nihilominus (ip- sius Peccii narrantis verba sunt) Dei, ejusque diuina Matris clementia memor, ingenti fiducia sibi semper constabat, spæque maxima erat, futurum ut ex illo Morris spelæo emerget. Interim filii captivo patri velut jam mortuo justa fecerunt, hereditatem inter se parti. Annis igitur novemdecim totis in tam diro er- gasto exactis, arcis dominus, captivi hominis capitalis hostis obiit. Successor haeres ut castrum in ampliorem nitorem restaurare, hinc illinc muros dejici jussit. Ventum est ad hoc ipsum subterraneum cavum, quod nulla iaua, sed foramen dunataxat idque angu- stem aperiebat. Dejectis hic futuri ædifici obstatulis, homo instar hygie umbræ apparuit, veste lacerâ, barba ad popiles promissa, capillis in humeros largiter excurrentibus. Obstupuerunt operæ ad hoc spectaculi tam inexpectati. Mox rumor in vulgus abiit. Ac- cursus ingens velut ad Faunum aliquem Satyrumve, aut simile silvarum monstrum. Peritiores qui afflu- erant, suafere hominem repertum non statim acri exponendum, ne aut oculorum, aut ipsius vita usum subitam mutatione perderet. Sic aliquot dies inter af- fuetas tenebras detentus, paullatim ad auram liberior- rem educitur. Hic plurimæ quæstiones velut ab inferis redivivo positæ: quis, quâ domo, quâ gente, unde illuc venerat, quamdiu illuc latuerit? &c. Ad quæ ille ordine rei seriem recens, fidem narrationis omnibus fecit. Hinc ei non tantum libertas data, sed & bona que filii jam divisa erant, iusti Principis restitu- ta. Illud ad rem omnino, & dignissimum notatu. Po- dagræ

dagrā laborabat Pecchius cūm carcerem illum rapietur. At tantā mensa frugalitate hoc imperatavit, ut non solum in carcere, sed & in omnē reliquā vitam ab omni prorsus podagrā immunis degret.

Simon Magus Episc. Vulgaris. In diebus Canis, col. 4. mīhi pag. 159.

Qui hæc posteris memoriae tradidit: Cum hoc ipso viro, inquit, collocuti sumus, & hæc ex ore illius dicimus Mediolani, anno 1566. mense Novembri.

En ut D e v's ad inferos deducat & reducat: En, ut calamitoso inopia non solum Abstinentiam & frugalitatem doceat sed & sanitatem nullis alioqui pharmaciis impetrandam tribuat.

At nos plerunque male indolis sumus, quod quedam ultrò discenda, nūc cōdacti non dīcamus. Tandem magister in scholā Patientiae jure his urget vocibus: Disce igitur vel invitus, quod nolūisti sponte dicere. Galenus arbitratur aliquibus subitas commotivulas & ægrotationes prodeſſe. Credimus & neque discipulis Patientiae eas sentire obēſt;

§. IV.

Borat. 1.2. serm. sat. 3. med.

Venustus vates festivum quid narrat in hunc modum: Opimius civis tam avarus quam dives, grandi lethargo est oppressus. Iamque hæres circum claves & loculos latus currebat. Erant qui Opium vellicarent, traherent, agitarent, nec tamen lethargum pellerent. Medicus in rem ægri promptos ac fidelis. Opimum excitabat hoc pacto: Mensam jussit ponit, & in eâ numerum saccos effundi, plures etiam accedere ad numerandum; denique hominem sic erexit: Opimi, ajebat, heus Opini, ni tua custodis, jam hæc omnia avidi hæredes auferent. Hic Opimius graves attollens oculos, & seriō evigilans: Quid hoc, inquit, rei est, istâne fieri me nondum defuncto? Apagite mali vultures: an vivum lacerare veniatis? an superstitem efferre vultis, ut in hæreditatem venire licet? Subjunxit medicus: Ut vivas igitur, vigila; hoc age. Ita hunc ægrum deferuit lethargus.

Capitis hoc Christiani? Cælestis animorum medicus innumerous videt Opimios jacentes, & lethargos pressos, salutis sua incurios, multâ intemperantiâ corruptos. Quid hic faciat fidelissimi medici peritia? Divisa tentat, ut ægrum sanitati restituat. Sed parum proficit. Tandem ergo charissima quæque aut admenda simulat, aut omnino adimit, sed eo certè animo, ut excitemur, ut in rem nostram vigilemus; ut emendemus mores depravatos, & ita valetudinem recuperemus. Tandem æger fateri cogitur: Putabant sanè mecum virium non esse his carece, his abstinece, illud non obtinere: nunc autem, ut video, hæc omnia vel quia volo, vel quia debeo, possum: his carece, his abstineo, illud non obtineo, & tamen vivo. Magistra temperantiae calamitas.

Prodigus ille juvenis, & patrimonii decoctor, quām opportunè didicit inediā tolerare, quām pulchrè cruplam omnem diffidit! Tam arcta urguntur fame, ut panem averaceum, imo ut furfur porcini inter delicias numerare, qui ante dominicum nauseabat. Siquidem, Cupiebat implere ventrem, nam de filiis quas porci manducabant, & nemo illi dabit. Ideo cum animo agitaret, quām in paternis ædibus monstrum ignotum sit famæ, quām assiduus illi hospes habiter panis: non sanè auditus est exclamare: O quis mihi altilem gallinam, & quis gallum spadonem pinguisimum, & quis panem artopitum? Sed o quis mucidi panis fructum dabit? Vbi obsecro, & à quo hanc tantam temperantiam didicit? A fame, idque in scholā Patientiae. Optimè dixit Eusebius: Fames eum revocavit, quem saturitas expulerat. Nimirum accipitres non redeunt ad suos dominos nisi famelici. Nos famem credimus magnum esse malum, sed multò ma-

Tom. II.

A jus est intemperantia. Ut istud igitur effugiamus, illud quandoque D e v's in nos immitit: fame castigat, ut à vetus temperare doceat. Ita calamitates in remedium cedunt.

§. V.

E Leganter plane Annaeus: Lèvioribus, inquit, incommodis graviora sanantur, ubi param audet precepta Tranq. 1. de animus, ne curari mollius potest. Quiān consulunt, si & cap. 9. paupertas, & ignoratio, & rerum eversio adhibetur? malo malum opponitur. Si velis ut ægrotis cibum sibi minus commodum non tangat, optimum est aut illumi ci non proponere, aut sale vel pipere sic appetare, ut mox abdicet: Deus mala valetudini noſtre consulit, cùm non tangenda æruginarum sale ac pipere sic inficit, ut libido non sit iis frui. Hoc maximi beneficium lo- co interpretatus Augustinus: Cui licentia, inquit, iniqui Aug. 8. ad tatis eripitur, utilissime vincitur. Idque in scipio expertus. Marcellinus Non evasi, ait, flagella tua. Quis enim hoc mortalium? Tu semper aderas misericorditer se vici & amaris asperges of- fensionibus, omnes illicitas jacunditates meas, ut ita quererem sine offenditione jucundari.

Hoc Deus agit, ne noxia nostro nobis damno sapient. Hinc, o beatuli vestras ego voluptates video, sed nec invideo, nam austерum salem & igneum pipet sub iis latere non dubito. Tangat, qui vult uri. Deus ut cocus minimè cœcus, id quod noxiū aut nimis frigidū est edulii, cucumeres, fungos, melopepones, betas sanguineas, tam ingratu spargit condimento, ut ab iis non inviti temperemus. Pro his autem tam damnosis cupediis cibum è suā mensa regium mittit.

Summi favoris argumentum poterat videri, cùm Ierusalem Rex David è mensa suâ famulo. Vt regis dapes mitteret, quod regum fasti aſserunt. Secutus est eum cibus regis. Paratione Rex Nabuchodonosor, quatuor Hebreis juvenibus constituit anno nan, per singulos dies de obis suis, & de vino unde bibebat ipse. Et quænam sunt regia Christi dapes, quod vi- num illius dominicum? Penuria rerum omnium. Quæ Chri- sti dapes. Nasci, vivere, mori extremâ paupertate: Meus cibus Ioan. cap. 4. est, inquit Servator, ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus. Quodnam hoc opus? Affiduc crucifigi. Nam Christus Dominus momento primo quo Virginis uterum habitare cœpit, se crucifixum cognovit; hinc semper dum vixit, crucifixus fuit ob affiduum mortis memoriam. Hinc & Zebedæos fratres velut exploraturus: Potestis, inquit, bibere cali- rem fuisse. Calicem quem dedit mihi. Pater, calicem illum longè amatissimum? Qui negat se posse, in Patientiae gymnaſio id dicit.

Aſſueſcamus igitur à nobis superflus removere; cibus mem domet, portio ſitim. Dificamus membra nostra in prestatæ habere, cultum vistumque non ad nova exempla compondere. Aſſueſcamus ſine convivis & cupidius cenare, vestes parare in quod inventae ſunt, habitare contractiū. Dificamus continentiam augere, luxuriam coercere, gulam temperare, iracundiam lenire, paupertatem æquis oculis aspicere, frugalitatem colere, animum ad futura & aeterna mittere. Hæc omnia in Patiesis gymnaſio diſcuntur, fed à ſedulis ſolū & volentibus proficere. Interim teneamus hoc mordicū; Adversis non succumbere, laeti non credere. Prudentis est, ne quid malum fiat, cavere; fortis autem, id quod faclum est, moderate ferre.

C 3

C 4

Lut. c. 15. verf. 16. Euse. Emes. serm. 2. de Prod.

Fames eum revocavit, quem saturitas expulerat. Nimirum accipitres non redeunt ad suos dominos nisi famelici. Nos famem credimus magnum esse malum, sed multò ma-